

InfoMigjorn

Butlletí digital
sobre llengua
catalana

Núm. 1.385

17 de juliol del 2018

SUMARI

- 1 Eugeni S. Reig ► El valencià de sempre: escabussar, escabussó
- 2 Joan Daniel Bezsonoff ► La llengua amagada
- 3 Isidor Marí ► Les llengües curen. Totes. Sempre que es facin servir, evidentment!
- 4 Josep Murgades ► “Fabra es va passar la vida advertint que el català podia acabar esdevenint un dialecte del castellà”
- 5 Jordi Panyella ► Del “ens estan donant” al “sap a poc”
- 6 Maria Rodríguez Mariné ► Les pujades salarials portaran temps?
- 7 Jordi Badia i Pujol ► Rèquiem pel català col·loquial?
- 8 Gabriel Bibiloni ► No lleveu el verb “llevar”
- 9 Maria Cucurull ► El català (no) és una llengua morta
- 10 Rudolf Ortega ► Tots els dubtes. Castellanismes vells i nous (Etimologia, 7)
- 11 Llengua Nacional ► Sumari del núm. 103, juny 2018
- 12 Enllaços

InfoMigjorn és un butlletí setmanal que recull informacions d'actualitat sobre llengua catalana.

ISSN 2462-7003 Elaborat i distribuït per la Xarxa de Mots

Subscripcions: <http://migjorn.cat/alta.php> Adreça de contacte: infomigjorn@migjorn.cat   @InfoMigjorn

1 El valencià de sempre: escabussar, escabussó

Eugeni S. Reig

El valencià de sempre (Alzira: Bromera, 2015), pàg. 284

escabussar

Submergir de colp dins l'aigua alguna persona, animal o cosa.

1) *Quan varen saber que a Rafel li havia tocat la loteria, el varen agarrar els fadrins del poble i el varen escabussar en l'abeurador de la plaça.*

2) *Tenia tanta calor que, quan vaig eixir de la faena, me'n vaig anar a la piscina i em vaig escabussar.*

En la narració curta “La sirena de l'illa”, dins *Narracions alacantines de muntanya i voramar*, de Jordi Valor, llegim:

–Quanta fatxenda fa el tipus aqueix –digué Sílvia, assenyalant a un jove que nadava fent filigranes que no sempre li eixien bé. Ell volia fer figuretes i com que les saludava a elles, que eren les més arrimades a la naia; mes de prompte s'escabussà i sortí als pocs segons tirant aigua per boca i nassos.

En valencià també es diu: alcabussar

La llengua estàndard sol emprar: capbussar, cabussar

En castellà es diu: *chapuzar, zambullir*

escabussó

1) Acte d'escabussar o d'escabussar-se.

Ara em pegue uns quants escabussons en la bassa i em quede la mar de fresquet.

En la narració curta “La cosina Agnès”, dins *Narracions alacantines de muntanya i voramar*, de Jordi Valor, trobem:

Carlets els demanà als cosins que li feren cadireta agafant-se les mans per les monyquetes per a plantar-se ell i tirar-se un escabussó: quin goig!

En el llibre de viatges *Estiu grec*, del poeta Josep Piera, podem llegir:

El matí, l'he acabat amb un escabussó tot transparències. Submergir-se en aquest mar de llum és una al·lucinació de blaus, de verds, de goig. Una admiració incessant per als sentits.

2) Nom de diverses espècies d'aus aquàtiques palmípedes de la família dels podicipèdids.

Enguany he vist molts escabussons en l'Albufera.

En valencià també es diu: 1) alcabussó, cabussó. 2) alcabussó, cabussó

La llengua estàndard sol emprar: 1) capbussament, capbussó. 2) cabussó

En castellà es diu: 1) *chapuzón, zambullida*. 2) *somormujo*

Vegeu també [Escabussó i escabussar-se](#), de J. Leonardo Giménez (*Levante-EMV*, 09/07/2018)

2 La llengua amagada

Joan Daniel Bezsonoff

L'Indépendant, 10/06/2018

<https://ja.cat/cmRK4>

Nils.— Fa cosa de tres setmanes, uns amics de Barcelona van visitar-me. Havent dinat, els vaig portar a Elna per què coneguessin la catedral Santa Eulàlia i Júlia així com el claustre. De camí vam entrar en algunes botigues. M'agrada particularment un taller d'enquadrernació (*reliure*) on una jove parella treballa bé. Sóc client seu des de fa anys. L'artesà, va parlar català, cosa que mai no havia fet amb mi. Un català molt correcte, sobretot per un francès del nord. A migdia, mentre menjàvem un deliciós cuscús en un restaurant de Pollestres, un home ja ens havia saludat en català. (Això sigui dit de passada. El cuscús ja apareix en la novel·la *Tirant lo Blanc* de Joanot Martorell sota la forma de cuscussó.)

El meu amic Jordi em va fer aquell comentari memorable. “Coi ! Aquí se suposa que ningú no parla català i, si grates una mica, tothom el parla”.

Com més va, sembla que la norma a la Catalunya Nord és reservar l'ús de la nostra llengua als familiars, als veïns i als amics en la intimitat més estricta. Si volem que el Rosselló sigui encara plenament català, tenim l'obligació moral de transmetre la llengua als nostres descendents i de fer-la servir tants cops com podem. Ja se sap que una llengua no mor així com un ocellot, cansat de viure. Una llengua desapareix perquè la gent que la parlaven l'han deixada per una altra. Voleu realment que el català esdevingui una llengua estrangera a casa nostra?

3 Les llengües curen. Totes. Sempre que es facin servir, evidentment!

Isidor Marí

Ara Balears, 09/07/2018

https://www.arabalears.cat/opinio/llengues-Totes-Sempre-servir-evidentment_0_2046995528.html

És difícil mossegar-se la llengua davant dels disbarats que circulen en boques i pancartes de polítics, sindicalistes, espontanis i fins i tot metges suposadament competents, tots disposats a perdre la credibilitat per impedir que la llengua oficial pròpia d'aquestes illes s'usi en la sanitat pública en igualtat de condicions amb la llengua oficial de l'Estat.

“Ens quedarem sense metges!”, amenacen. I un pensa: i per què hi havia dèficit de metges ja fa anys, sense que es parlàs d'acreditar la competència lingüística? I per què no reclamaven aleshores solucions als problemes d'allotjament, de retribució i de saturació del servei, que eren (i són!) les causes reals de la manca de personal sanitari? Si la manca de metges era una preocupació sincera, per què han callat fins que s'ha parlat de la capacitat lingüística? Ai, la demagògia, que aviat mostra el llautó!

I ara surten amb aquesta frase tan ocurrent com falsa: “Les llengües no curen”. Idò mirin, sí. Les llengües curen, i no perquè ho diguin els lingüistes o els malèvols simpatitzants de no sé quina amenaça catalana. No. Les llengües curen. Totes. I fa molt de temps que ho saben els bons professionals de la medicina i ho comproven per experiència pròpia els pacients. Curen... si es fan servir, evidentment!

La bona comunicació amb els pacients és part essencial de la curació: de la qualitat del diagnòstic, de la confiança entre pacients i personal mèdic i de l'efectivitat del tractament. Aquest és un principi assumit a tot el món pels bons professionals, des de fa molt de temps, i sobretot d'ençà que els serveis sanitaris han d'estar en condicions d'atendre persones de procedències i llengües diverses.

La Ponència de Sanitat del Consell Social de la Llengua Catalana de les Illes Balears ho explicava clarament en el seu informe del 2017. Llegir-lo també pot produir efectes saludables: <http://www.caib.cat/govern/rest/arxiu/3216018>

Allà es remet, per exemple, a un treball publicat el 2014 en una revista mèdica del Canadà, que ressenya 30 estudis previs sobre la importància de la bona

comunicació en el món sanitari: *Improving medical communication: Skills for a complex (and multilingual) clinical world*. Sí, llegir en altres idiomes també és saludable. I l'article, des del primer paràgraf, ho diu ben clar:

“La comunicació insatisfactòria és la font més gran d'errors mèdics evitables durant l'assistència clínica de casos aguts, i l'aspecte més important en una assistència clínica de qualitat, però alhora el menys assolit. [...] Per això, ser un professional clínic expert significa ser un comunicador expert. La nostra 'destresa verbal' hauria de correspondre's amb la nostra destresa procedimental i els nostres coneixements pràctics.”

Com diu la ponència, “no té sentit que a vegades es pretengui contraposar la selecció de personal sanitari competent a la necessitat de valorar la seva competència lingüística en les condicions per a l'accés, la promoció o el trasllat. La competència lingüística és una part central de la competència professional, i el personal de salut només és plenament competent si a la competència específica de la seva especialitat hi suma la competència en la llengua o les llengües oficials del territori on exerceix.” I per això afegeix que la capacitació lingüística del personal és un interès de tothom, perquè “la qualitat general –i per tant, també lingüística— de l'atenció sanitària interessa a tots els ciutadans com a pacients o usuaris, a tots els professionals i responsables dels serveis de salut i per aquest motiu també als òrgans encarregats de la normalització lingüística. És en aquest context que cal conjuntar els esforços per fer efectiu el dret dels usuaris a ser atesos per igual en qualsevol de les llengües oficials, i afavorir en la mesura que es pugui la incorporació a l'atenció sanitària d'altres llengües presents en la nostra societat.”

Afortunadament, les dades sobre coneixements i actituds lingüístiques del personal de salut de les Balears són favorables: l'any 2009 ja hi havia entorn del 80% dels professionals que almenys entenien el català, i les actituds reticents a millorar-ne els coneixements no arribaven ni a un 10%.

En fi: la majoria dels professionals de salut són competents i responsables, i els defensors irresponsables de la incompetència no poden afirmar que les llengües no curen. En primer lloc perquè és fals, i sobretot perquè la qualitat de l'atenció sanitària reclama un esforç general per millorar els coneixements de català i de les altres llengües més presents en la nostra societat. Pretendre que aquest és el motiu únic o principal del dèficit de professionals, quan això fa temps que ho patim, no és més que donar gat per llebre. Les llengües curen. I la veritat també. Però les llengües i la veritat s'han de dur a la pràctica.

4 “Fabra es va passar la vida advertint que el català podia acabar esdevenint un dialecte del castellà”

Josep Murgades entrevistat per Bel Zaballa

VilaWeb, 01/07/2018

<https://www.vilaweb.cat/noticies/josep-murgades-fabra-es-va-passar-la-vida-advertint-que-el-catala-podia-acabar/>

Avui, Pompeu Fabra “comprovaria dolgut que tenia raó quan deia que el català corria el risc d’esdevenir un dialecte del castellà”. Qui ho diu, sense lament apreciable, més aviat com una constatació i prou, és Josep Murgades. Filòleg, catedràtic de literatura de la Universitat de Barcelona, traductor, un dels fundadors de la revista *Els Marges*. I fabrià. Murgades s’ha interessat sempre per l’obra de Fabra, ha signat el llibre *Teoria de la llengua literària segons Fabra*, a quatre mans amb Xavier Lamuela, i és l’anotador de les *Converses filològiques* aplegades en el volum setè de les obres completes del mestre, a qui defineix com un home lúcid i de ment excepcional.

Què hi havia abans de Fabra?

Veníem de segles d’arrambament polític, de pèrdua de dues guerres (la dels Segadors i la de Successió), d’un procés de nacionalisme creixent per part d’una Espanya identificada cada vegada més amb Castella. Veníem d’un arrambament deliberat de la llengua, ja des de la Nova Planta, programat, d’una situació conseqüència de diglòssia total. I això s’havia traduït en una anomia pel que fa a una qüestió tan important com una normativa ortogràfica. Cadascú escrivia com volia.

Tenia un cap clar, em dèieu abans.

Sí, en el doble sentit. D’una banda, era un home molt lúcid, intel·lectualment parlant. D’una altra, tenia una ment excepcional. No era gens habitual, enmig del caos lingüístic, en què cadascú tenia les seves propostes i tothom es pensava que sabia molt de llengua i es veia amb cor de ficar-hi cullerada... En paral·lel a la seva carrera com a químic –va acabar de catedràtic a Bilbao–, es va dedicar a fer una cosa que no feia gairebé ningú: estudiar científicament la llengua. Ho va fer, en part, gràcies a la biblioteca de l’Ateneu Barcelonès, que aleshores estava molt ben nodrida. I també perquè es va trobar amb la plataforma de l’Avenç, i és mitjançant la revista que comença a vehicular, la darrera dècada del segle XIX, les seves propostes codificadores, començant per l’ortografia.

Es nota la formació científica de Fabra, oi?

Sí. Ell sabia el que es deia. En qualsevol ciència, per saber un hom què es diu, ha de començar per informar-se i adquirir coneixement. En el seu cas, eren els coneixements de l’escola neogramatical, els lingüistes formats en el context del

positivisme, que estudiaven la llengua com un fenomen que podia ser analitzat com qualsevol altra entitat humana o natural. Això fa que, d'antuvi, Fabra es converteixi pròpiament en un lingüista descriptiu. És a dir: es dedica a l'estudi de la llengua real que malgrat tot ha perviscut, si més no, en boca d'una població aleshores encara majoritàriament catalanòfona.

Va estudiar la llengua oral, però també se'n va anar als textos antics.

Sobretot, de la Catalunya medieval, quan no hi havia cap interferència política ni lingüística. A partir d'aquí, fa propostes conciliadores entre totes dues realitats. D'una banda, la llengua parlada, viva, autèntica, però molt contaminada per manca d'usos cultes i de projecció als organismes oficials. I d'una altra, la llengua antiga, culta, pròpia de la cancelleria, és a dir, d'allò que havia estat un òrgan administratiu, polític i jurídic. Que no es tracta tampoc de ressuscitar-la, sinó de servir-se'n, i mitjançant allò que podem extreure d'aquesta llengua antiga no contaminada, arribar a una solució de compromís entre allò que parla la gent i allò que s'havia escrit en segles antics.

I tot això ho va fer sol?

Ho fa, primer de tot, servint-se de la biblioteca de l'Ateneu. En comandita dels seus amics de l'Avenç (Jaume Massó i Torrent i Joaquim Casas i Carbó) i després continua estudiant pel seu compte. Ell se'n va a Bilbao el 1902, quan treu la càtedra de Química, i allà a Bilbao, a banda de guanyar-se la vida com a professor de química, continua treballant. El 1906 ve a Barcelona al primer Congrés de Llengua Catalana, i és aquells anys que elabora la més important de les seves gramàtiques, des del punt de vista lingüístic, i el 1912 la publica l'Avenç. No té cap reserva a escriure-la en castellà, aquesta gramàtica. Perquè encara hi ha molts catalans que no llegeixen en la llengua pròpia, i també per deixar clar en el món hispanòfon que això que es tracta aquí és una llengua i no un dialecte tropical. És la seva culminació com a lingüista descriptiu.

I, després, amb el IEC?

El 1912, el crida en Prat de la Riba. Vols venir a Barcelona? T'ofereixo una càtedra a la diputació. Això és molt important. En Prat de la Riba és el màxim dirigent de la Lliga Regionalista, cosa que vol dir de la dreta compromesa amb el catalanisme polític. Però bé, són burgesos, de dretes. Fabra era un tipus d'esquerres. Però hi ha una confluència: Prat de la Riba es deixa de qualsevol sectarisme de partit, s'adona perfectament que la ment més preparada per tirar endavant aquesta reforma és en Pompeu Fabra i no li cauen els anells per convidar-lo. I en Fabra és prou intel·ligent per adonar-se que és l'oportunitat de poder tornar i dedicar-se a allò a què fa temps que es lliura per vocació. Es deixa d'escrúpols, accepta l'oferta i se'n ve cap aquí.

I un any després apareixen les normes ortogràfiques.

Que són en bona mesura obra de Fabra, però hem de tenir en compte que no exclusivament. Ho fa mitjançant l'Institut d'Estudis Catalans i, al capdavant, hi ha tota una sèrie de normes que són decidides per votació en la Secció Filològica. Aquí és on li tomben la seva proposta de suprimir totes les hacs, com fan l'italià o l'occità. I ell, tot i que li sap molt de greu, ho accepta. Les normes ortogràfiques són obra de la tasca desenvolupada per Fabra però alhora també són conseqüència d'un consens col·lectiu representat per la Secció Filològica. Per tant, no se les treu Fabra del barret. Hi ha hagut acords, i en alguns, com sempre passa, Fabra també ha hagut de cedir.

A la introducció del volum que aplega les *Converses filològiques* dieu que serveixen per a desmentir que Fabra s'hagués inventat la llengua, com al·lú l'havia acusat.

I tant! Això és una realitat importantíssima, i cal no estar-se'n mai de subratllar-la. Fabra, la llengua, no se la inventa. O diguem-ho d'una altra manera: qualsevol llengua estàndard, qualsevol idioma que hagi anat més enllà de l'estadi de l'oralitat, que hagi esdevingut una llengua escrita i de cultura i d'usos oficials, administratius, en una societat desenvolupada, qualsevol llengua en aquestes circumstàncies és un invent. Les naturalitats primigènies no existeixen. Tot producte humà és, en una mesura o en una altra, un constructe. És evident que una llengua esdevinguda estàndard presenta molts punts d'invenció, d'artifici, d'elaboració des de dalt! Perquè les llengües soletes tampoc no es fan a si mateixes, a partir d'un cert moment.

I en el cas del català, com va anar?

Amb l'història que té la llengua catalana, aquest procés d'elaboració des de dalt s'ha de fer amb més poc temps. Tots sabem exactament quina és la situació política del país i, per tant, la lingüística i la cultural. De fa segles, ens trobem amb una situació de conflicte lingüístic. O, si es vol dir de manera més suau, de contacte de llengües. Això fa que, malgrat tot, la llengua esdevinguda oficial, imposada a partir de la Nova Planta a sang i a foc, és la llengua hegemònica, i el discurs propi del colonialisme lingüístic espanyol vol fer creure que això del català és un invent de Fabra o de quatre gramàtics caps calents. Repeteixo, absolutament fals. Si ens posem així, qualsevol llengua presenta elements d'artifici, que esdevenen cada vegada més naturals. Fabra no s'inventa res. A més, amb les 'Converses filològiques' manté una mena de consultori amb els lectors. Té un èxit enorme, aquella secció. Molt sovint, llança propostes, a veure com respon la gent. No es dedica pas a dictar. Entre més raons, perquè tampoc no hi ha prou poder polític darrere per a imposar segons quina

norma. Conscient d'això, ell es fixa com reacciona la massa parlant, que és qui primer fa la llengua, si accepta la proposta o si no...

Un dels motius per a codificar la llengua era depurar-la, deia.

Després de segles de relegament progressiu a la simple oralitat i de vora dos segles de persecució des de dalt, de bandejament de l'escola, dels organismes oficials, etc., la llengua ha anat essent víctima d'interferència per part de la llengua hegemònica. I per això la depuració és un objectiu. Però voldria fer dues observacions.

Endavant.

Fabra va haver de reaccionar, i de vegades d'una manera molt vehement, en contra dels descastellanitzants a ultrança, que en deia ell. Patriotes caps calents que es dedicaven a veure castellanismes a tot arreu, també on no n'hi havia. I deia, no senyor, això no és cap castellanisme. Però hi ha gent que es pensa que fa més catalanesc, posem per cas, 'mitjaval' que no 'medieval'. I Fabra va argumentar que no, que era un cultisme, i com a tal no ha experimentat l'evolució dels mots patrimonials. O com els patriotes que diuen 'mercès' perquè es pensen que fa més catalanesc que dir 'gràcies', que és un mot de sin embargopre. O els qui es pensen que 'ambient' és un castellanisme perquè hi ha un diftong que es pensen que és castellà. I pretenien que se'n digués 'ambent'? A còpia de voler ser tan descastellanitzants, la vessen.

I sobre la depuració, concretament, de Fabra?

Fabra està al lloro de tota la lingüística del moment. Cita els grans noms de la lingüística coetània, els segueix. Hi ha un grup molt interessant que ell no coneix, el Cercle de lingüistes de Praga, que els anys vint ja treballaven perquè el txec es diferenciés prou de les altres llengües eslaves. Teoritzen molt la necessitat de forçar les diferències. És a dir, forçar al màxim la base de la llengua, la cosa genuïna, per evitar que acabés veient-se com un subdialecte del polonès o del rus. Coetàniament, Fabra fa el mateix.

Forçar la diferència.

Es va passar la vida advertint de la possibilitat que el català acabés esdevenint un dialecte del castellà. Per acostament formal i, després, per bandejament de l'ús. Si tothom sap molt de català però ningú no el parla perquè tothom es passa a la primera al castellà, això també és relegar la llengua a una situació merament dialectal, subalterna i subsidiària. D'altra banda, si no es procura depurar la llengua de castellanismes innecessaris, la llengua també s'acabarà convertint de magma amorf. D'aquí, la necessitat de predicar a favor d'aquesta depuració de la llengua.

Fabra tindria molta més feina, avui, depurant la llengua...

Ara comprovaria dolgut que tenia raó quan ja des del començament de la seva trajectòria com a lingüista i gramàtic deia que el català corria el risc d'esdevenir un dialecte del castellà. En certa manera, passa. Això s'ha de constatar. No per desmoralitzar, no per boicotar-nos, sinó per fer-nos esdevenir més conscients de com veritablement el català es troba sotmès a un doble procés: d'una banda, de 'galleguització', d'erosió formal. I d'una altra, de 'euskerització', en el sentit que la llengua recula en l'ús social. En el cas de l'euscar, no podem experimentar erosió formal perquè no l'interfereix ningú. Però sí que molta gent euskaldun se serveix sovint únicament del castellà, és a dir, que hi ha una defecció pel que fa a l'ús habitual de la llengua. I això passa amb el català. Erosió formal i bandejament en els usos col·loquials. Però bé, la llengua és de tothom. Si tothom decideix fer això, doncs... Tantes coses ja et superen.

Justament, l'últim informe de la Plataforma per la Llengua constata que el català ha perdut 300.000 parlants habituals en aquests últims deu anys.

És aquesta una llengua que, en relació amb la que es troba en desigual torcebraç, l'espanyol, se situa en una fase recessiva. Tot sigui dit, per a major alegria dels 'no-nacionalistas' espanyols i per a aigualiment del cofoisme dels 'nacionalistas' catalans. Ara: assentat això, importa també defugir el deliri quantofrènic; és a dir, el propi d'aquells que equiparen la vivacitat i la potència d'una llengua amb el seu nombre de parlants. Així, veiem que l'espanyol, cert, en té molts (quants d'ells, per cert, degudament alfabetitzats?), però quina validesa té aquesta llengua en l'àmbit de l'escena internacional? Llavors, la salut –i les opcions de supervivència del català– no tenen tant a veure amb el nombre absolut de parlants, com amb la seva capacitat d'integració o discriminació laborals i socials dins el territori històric de la catalanofonia. Els catalans catalanòfons –per transmissió familiar o per lliure adopció– què fan perquè la seva llengua disposi, en el dia a dia, d'un tal poder vehicular, d'una tal vigència cohesionadora?

Commemorem l'Any Fabra amb una nova gramàtica i una nova ortografia. Què en queda, de Fabra?

Absolutament, la base, el fonament. Jo la gramàtica encara no me l'he mirada amb calma, però sí que sovint he dit i he escrit que discrepo de les innovacions que han introduït en l'ortografia. Ho considero del tot innecessari, embulla-troques, crec que l'ortografia és la que ja està fixada, i no cal introduir-hi canvis. Però l'autoritat són ells. Van donar quatre anys de moratòria. Bé, són els quatre que em queden per fer-ne setanta i jubilar-me. I després, ja s'ho faran.

5 Del “ens estan donant” al “sap a poc”

Jordi Panyella

El Punt Avui, 25/06/2018

<http://www.elpuntavui.cat/opinio/article/62-apunt/1419789-del-ens-estan-donant-al-sap-a-poc.html>

Durant els Jocs de Barcelona 92 a la redacció del diari *Avui* va fer fortuna l'expressió que un locutor del Canal olímpic va fer servir un dia que Espanya era apallissada en un esport d'equip. “Ens estan donant”, va dir el comentarista traduït literalment de l'espanyol “*nos están dando*”. Des d'aleshores, cada cop que un diari passava la mà per la cara a l'*Avui* amb una exclusiva el periodista Ton Clapés treia a passejar el seu humor fi i deia: “Ens estan donant!” Ahir, amb motiu dels Jocs del Mediterrani un locutor del canal Esport 3 va regalar una altra perla del mateix nivell. Va dir “sap a poc” per valorar el bronze d'una esportista espanyola que aspirava a més. L'únic que es manipula a TV3 és aquesta llengua maltractada i en evident risc de desintegració.

6 Les pujades salarials portaran temps?

Maria Rodríguez Marín

Ara, 19/05/2018

https://www.ara.cat/opinio/pujades-salarials-portaran-temps_0_2018198225.html

Aquesta setmana les grans eminències de l'FMI ens han il·luminat un cop més: “Portarà temps veure pujades salarials importants”. Calen tants màsters (i cobrar grans sous a canvi) per arribar a aquesta conclusió? “Ni la millora de l'economia ni la millora de l'ocupació han anat acompanyades d'una millora salarial”. Mercès per l'evidència.

Sigui com sigui, l'informe de l'FMI segur que no s'ha fet en català ni s'hi ha traduït oficialment (ja ens agradaria), i el més probable és que la font del periodista que va fer aquest titular no fos l'original, sinó la traducció al castellà. D'aquí aquesta subtil interferència: en català portem moltes coses (*portar* té una mà d'accepcions!), però, almenys fins fa poc, veure l'acompliment d'una cosa no podia *portar* temps, és a dir, *portar* no volia dir *requerir*, *necessitar*, *caldre*. Amb gran sorpresa, comprovo que el diccionari de la RAE tampoc recull aquesta accepció de *llevar*, tot i que alguns altres diccionaris d'ús sí. El que sí que té aquest significat és el *take* anglès, cosa que fa pensar que segurament és un

anglicisme també en castellà i que ens ha arribat a través seu. “The journey took us a long time” > “El viaje nos llevó un buen rato” > “El viatge ens va portar una bona estona”. Aquí, sens dubte, la majoria diríem que el viatge va durar una bona estona. I en l'exemple del principi, podríem dir que caldrà temps per veure pujades salarials o que passarà temps fins que no en vegem. En canvi, si diem que les pujades salarials portaran temps, podem entendre que gràcies a les pujades salarials tindrem més temps. Bé, el temps també val diners, esclar.

Ara bé, aquest *portar* té poc a veure amb un altre *portar* temporal que també ens inunda: “Portem molt temps amb la crisi”. La nova gramàtica de l'IEC (GIEC) ha acabat beneint aquesta construcció “relativament recent” que està substituint la més tradicional amb *fer*: “Fa molt de temps que...” El problema, com veiem precisament en aquest exemple, és que de vegades no és fàcil genuïnitzar la frase, perquè cal modificar-la força. “Fa molt de temps que estem entrampats amb la crisi”, podríem dir, tot i que amb uns quants caràcters més. Oh, no, sacrilegi! La llargada ens aixafa el titular, però també (i avui molt important, desgraciadament) el tuit, en què cada caràcter val el seu pes en or. Tant se val si també aixafa altres coses com la llengua, o sovint la claredat del missatge mateix. Res, companys, que està vist que els nous temps informatius no afavoreixen “la construcció més genuïna” (GIEC *dixit*). Per variar, la mal entesa economia lingüística ens fa la guitza. Per què no passa això en anglès? No la tenen, tampoc, aquesta construcció tan fantàstica, i bé que no la troben a faltar. Mira, una pregunta amb resposta del nivell de les de l'FMI que vèiem al principi.

Per cert, que ningú tingui la temptació de dir que la situació crítica dels salaris “porta de cap” els joves. Els fa anar de corcoll, això sí. O de bòlit (o de cul). És veritat que estaria molt bé que els joves en portessin alguna de cap (el traductor de Google no se'n sortiria amb aquest paràgraf) i ens sorprenguessin liderant una revolució. Malgrat tot, malgrat que ja no n'hi ha prou amb tenir feina per tenir sostre (un 15% dels que no poden pagar un pis tenen feina), encara n'hi ha molts que estem massa bé per arremangar-nos de veritat. ¿Algú que tingui màsters realment útils i una mica més d'humanitat ens pot dir per on hem de començar?

7 Rèquiem pel català col·loquial?

Jordi Badia i Pujol @jbadia16

Blog *El clot de les Ànimes*, 08/06/2018

<https://blocs.mesvilaweb.cat/jbadia/2018/06/08/requiem-pel-catala-colloquial-sobre-la-irlanditzacio-del-catala-4/>

Si heu seguit aquesta sèrie d'articles sobre la “irlandització” del català, ja heu vist que no tenen un enfocament estrictament sociolingüístic, sinó que hi parlo del deteriorament intern o estructural de la llengua. El [darrer article](#) tractava de la pèrdua de tremp, centrada en la incapacitat de “produir” mots nous. Avui m'aturaré en un aspecte realment preocupant, indicador també de la mala salut del català: la llengua col·loquial.

Em refereixo als nivells informals del llenguatge, del propi d'una conversa familiar fins a l'argot juvenil més esparracat. Si en els registres formals el català rep interferències del castellà, en els informals n'hi ha moltes més. De fet, en aquest àmbit tota novetat és una interferència, tot allò que es crea en el castellà arriba i s'implanta, sense resistència, en el català.

Mireu això, si us plau [<https://youtu.be/rlk5IKvVxbQ>].

Ja sé que podia haver triat un fragment encara molt més farcit de castellanismes. Però aquest ja farà el fet. En tres minuts sentim, per exemple, “gravilla” (“grava”), “bueno” (“bé”), “vale” (“d’acord”, “va bé”), “joder” (“colló”, “collons”), “txorrada” (“collonada”, “poca-soltada”); errades morfosintàctiques, com “em piro” (“piro”, “foto el camp”, “toco el dos”), “s’ensuma que” (“ensuma que”), “sí, clar”

(“sí, és clar”). Afegim-hi encara la fonètica xava o bleda d'alguns actors ([les L](#), les A àtones...) i la prosòdia castellana (observeu com és pronunciada la frase “ha guanyat alguna cosa”). Per a acabar-ho d'arrodonir encara hem de suportar aquest personatge “[diguioiga](#)” que –tot i tenir una dicció més que acceptable– parla mig català mig castellà: “coño”, “hombre”, “quina pérdida de tiempo”...

No entenc per què ho fa, això, TV3. En nom de què? De la versemblança? Per ventura un català mínimament correcte és inversemblant, allunyat de la realitat? Qui n'és responsable, d'aquest disbarat? Els guionistes? Per què escriuen tan malament, els guionistes? No en saben? No els abelleix? I els lingüistes i la direcció de TV3, per què ho deixen passar?

I encara més interrogants. Per més que hi vulgui trobar una explicació, trobo absurd –i pueril– que perquè una cosa faci gràcia hagi de ser així, “poc catalana”. Com ho fan les altres llengües? El francès, per fer gràcia, fa servir italianismes? L'anglès col·loquial és farcit de gal·licismes? Un castellà sense anglicismes no és apte per als registres informals?

Aquest enfocament solament es pot concebre si ens mirem el català com una llengua supeditada i castrada. És a dir, si creiem fermament que per a certes funcions el català no serveix. Fa quaranta anys molta gent explicava els acudits en castellà, convençuda que altrament no feien gràcia. Doncs no hem avançat: si en una sèrie no hi surten mots castellans o bé n'hi surten de “gaire catalans” –sobretot si el jovent barceloní no els fa servir–, es veu que els guionistes de TV3 ho troben atrotinat, rònec.

La propagació d'aquest model aferma una tendència social atrapada en la interferència. Encara més, fent això, TV3 abandona la seva funció, que és justament de capgirar-la, aquesta tendència. Això seria “normalitzar”, precisament. Per a això fou creada TV3. Per tant, si vol complir la seva missió, ha d'actuar en una direcció totalment oposada.

I encara és més incomprendible, tot plegat, si observem que la nostra televisió posa molta més cura en la programació infantil que no en les sèries on intervenen joves. La televisió educa els nens en un llenguatge més o menys acurat, aproximadament digne, però quan pensa programes per als nois que han deixat d'ésser infants la llengua es deixata. És com si volguessin mantenir la mainada en una bombolla de correcció lingüística i, tot d'una, la rebentessin: “Mireu –sembla que els diguin–, la realitat és aquesta llengua estripada.” Això és una renúncia, una renúncia amb efectes devastadors, perquè no tan sols no basteix un model alternatiu propi per a frenar la degradació, ans l'amplifica, propagant aquest model deixat, retut.

No puc cloure l'article sense temptejar una alternativa a aquest model que critico. A parer meu, aquesta alternativa és un model basat en tres punts: la "restauració" del llenguatge col·loquial propi, tan ric i genuí com és; la recerca en tots els parlars catalans, de cap a cap dels Països Catalans, sense por; i la comparació amb les altres llengües per situar la nostra al lloc que li correspon. Vegem-ho amb exemples:

—**Recerca en el patrimoni lingüístic tradicional.** Una de les incorporacions de l'argot juvenil d'aquests últims anys és el castellanisme "liarla". De segur que l'heu sentit en sèries i programes diversos. Té solucions? Tantes com vulgueu, només hem de pensar una mica com ho dèiem fa quatre dies: **fer-la grossa, fer merder, fer mullader, armar escàndol, armar enrenou, armar gresca, moure un sacramental, cercar soroll, aixecar polseguera...** O bé, si té el matís d'"enemistar", **cercar bregues, encendre el vesper, moure raons, moure baralles, afegir llenya al foc.**

—**Recerca en els parlars de tot el domini.** Ja fa anys, quan es va posar de moda "anar de copes" (= "ir de copas"), hi va haver gent, en algunes comarques, que es va enutjar. I tenien tota la raó, perquè allò sempre ho havien dit d'unes altres maneres: **anar (o sortir) a fer el toc, anar a fer el got o anar a fer un beure**, per exemple. Realment, calia copiar el castellà? Els nostres mitjans no havien d'haver difós aquestes expressions genuïnes, encara que a Barcelona, per la raó que tots sabem, anessin caient en desús?

—**Comparació amb les altres llengües.** La pressió del castellà fa que sovint molta gent trobi inevitable copiar tal o tal expressió, perquè l'alternativa –creuen– no tindria mai tanta vivor com la castellana. Però si mirem què fan les altres llengües entendrem que això és radicalment fals. Pensem en "¡cómo mola!", per exemple. D'entrada, potser no trobarem cap alternativa prou expressiva que el pugui suplantar. Faig un intent de recerca (amb les meves limitacions), per a veure com ho diuen l'anglès, l'italià, el francès i el portuguès: "This is cool!", "How cool" (anglès); "C'est super!" (francès); "È fighissimo!", "Forte!" (italià); "Muito legal!" (portuguès). Sé que són traduccions restrictives, perquè passa molt sovint que una expressió d'una llengua té alternatives diverses en una altra, segons el context. Però l'experiment ens pot servir, si més no, per a entendre que l'exclamació "¡cómo mola!" és castellana i prou i que cada llengua ha fet el seu camí "natural" per a expressar aquest idea. Mirant aquest panorama, potser **súper** o **fort** ens podrien marcar un camí. O potser podríem inventar i difondre alguna alternativa nostra (**quina traca!**, per exemple).

En fi, aquest és el camí que crec que hauria de recórrer el català per a frenar l'allau de castellanismes en el llenguatge col·loquial i començar a refer-se de

tants anys d'interferències. Però això no ho resoldré pas jo. Perquè aquesta empresa reïxi, cal que filòlegs i escriptors de renom ho beneixin (penso en escriptors força compromesos amb la llengua col·loquial, com ara Marta Rojals o Pau Vidal) i, en acabat, que els mitjans (sobretot TV3) ho facin circular. A l'hora de fer aquesta tasca –això sí–, ens hem de desempallegar de dues cantarelles: “Això no ho diu ningú” i “Això no ho entendrà ningú”. (Recordeu la primera vegada que vau sentir “sobrecàrrega als isquiotibials” a la televisió?).

Per acabar la reflexió, observeu aquests dos exemples en què el fenomen és invers. Sabríeu traduir al castellà l'expressió “Déu n'hi do”, i que servís per a tots els contextos en què l'emprem en català? Penseu que el [diccionari català-castellà de l'Enciclopèdia](#) la tradueix de nou (!) maneres diferents. El segon exemple: quin mot castellà té l'expressivitat del català “carallot”? *Gilipollas?*, *memo?*, *bobo?*, *tonto?* Mmmmm... Potser és una barreja de tots quatre, però a cap espanyol no se li ha acudit de dir que la “llengua cervantina” ha d'adoptar “carallot” perquè és un terme intraduïble. Ja ho veieu: cada llengua fa sa guerra. I la nostra, la del català, no la podem perdre.

Vegeu també, del mateix autor en el seu blog, les entrades [“Olor a suat?”: no ho puc sofrir!](#) (08/06/2018), [Tu rai, que totes et ponen!](#) (15/06/2018), [Em demano una birra. Vols una?](#) (22/06/2018), [Traquem-nos la son de les orelles!](#) (29/06/2018), [Mori el ‘mal rotllo’! Visca la mala maror!](#) (06/07/2018)

8 No lleveu el verb “llevar”

Gabriel Bibiloni @bibiloni

El blog de Gabriel Bibiloni, 19/05/2018

<http://bibiloni.cat/blog/?p=2738>

Llevar és un verb procedent del llatí *levare*, que, segons ens diu l'Alcover-Moll, ja en llatí clàssic tenia les dues accepcions fonamentals del català: aixecar i apartar. Amb el primer significat tenim l'ús popular de *llevar-se*, aixecar-se el matí, sortir del llit. O *llevar-se el sol*, d'on surt el nom *Llevant*. O *llevar la taula*, desparar-la; d'on surt el *llevant de taula*, que és l'acte d'aixecar-se de la taula després d'un àpat i també la darrera cosa que es menja en aquest àpat, substituït ara per l'hispanisme *postre*, camuflat al Principat sota la forma feminitzada *postres*. I també estufar-se la pasta de farina per la fermentació, significat relacionat amb el mot *llevat*, substituït en alguns llocs pels barbarismes *llevadura* i

massa mare. I encara hi ha altres usos relacionats amb aquest primer significat del mot, que trobareu a l'Alcover-Moll.

Pel que fa a la segona gran accepció, *llevar* significa separar una cosa del lloc on estava situada, unida o adherida: llevar un objecte que fa nosa, llevar la pols a un moble, llevar les taques d'una peça de roba o llevar-se el capell o les sabates. O separar una cosa d'allò de què n'és part: llevar la pell a un conill. O desposseir algú del que li pertany: llevar els drets civils a un presoner, o llevar-li la condemna exercint la gràcia, o llevar els privilegis a un que en posseïa. O suprimir, en general: anyell de Déu que llevau el pecat del món.

Totes dues són accepcions essencials de la llengua catalana general i de tots els temps. Totes dues han estat emprades per escriptors de qualsevol lloc i de qualsevol època. Però la segona accepció s'ha perdut en la llengua popular del Principat, i amb aquest significat el mot ha estat substituït per *treure*, que carrega el seu significat. Així, una part de la comunitat lingüística diu *treure les taques de la roba* o *li han tret el fumar*, mentre que l'altra part diu *llevar les taques a la roba* o *li han llevat el fumar*. I quan uns parlen de *treure* una bandera o *treure* llaços grocs, els altres tenen algun dubte sobre si els *treuen* (al carrer) o els *lleven*. Fins i tot entre els qui diuen *treure el cafè* opera algun cop la interferència del català sobre l'espanyol: *le han sacado el café*, que hauria de fer exclamar "¿de dónde?". També cal dir que *treure*, o *traure*, (del llatí *trahere*, que vol dir 'estirar'), que normalment significa 'fer anar de dins cap a fora', ja d'antic envaeix el camp de *llevar*. És lògic perquè de la noció d'estirar una cosa es pot passar fàcilment a la noció d'eliminar-la o canviar-la de lloc. A Mallorca, on el verb bàsic per a 'eliminar' o 'suprimir' és *llevar*, es diuen coses com *treure's la camisa* o *treure's una cosa del cap*, tot i que en aquests casos també es diu *llevar*.

Naturalment que és ben lícit de dir *treure* quan el català general i clàssic diu *llevar*. Però hauríem de pensar si no seria convenient per al bé de la llengua general d'anar reintroduint els usos tradicionals de *llevar* on s'han perdut. No hi ha dubte que aquest era el projecte de Fabra i de tots els qui l'han seguit. Basta mirar les definicions i els exemples del seu diccionari (1932) per a verificar que Fabra usa amb tota regularitat el mot *llevar* amb tots els significats:

- "Abans de llevar-li l'ungla li han adormit el dit" (s.v. adormir)
- "Llevar els capolls d'una fruita" (s.v. capoll)
- "Llevar a algú el dret de fer una cosa" (s.v. dret)
- "Operació quirúrgica de llevar una part del cos" (s.v. ablació)
- "Llevar (a un animal) la seva qualitat de feroç" (s.v. amansir)
- "Llevar el goig" (s.v. amargar)
- "Llevar diferències de rang" (s.v. anivellar)

- “Llevar (els obstacles, les dificultats, etc.) que s’oposen a la realització d’una cosa.” (s.v. aplanar)
- “Deixar algú al mig del carrer: llevar-li tots els mitjans de vida” (s.v. carrer)
- “Llevar (d’un líquid) les substàncies que l’enterboleixen” (s.v. clarificar)
- “Llevar allò que, en l’estat natural, recobreix (una cosa)” (s.v. denudar)
- “Llevar les impureses (d’alguna cosa)” (s.v. depurar)
- “Llevar el poder (a algú)” (s.v. desapoderar)
- “Llevar autoritat (a algú)” (s.v. desautoritzar)

Això només és una petita mostra. No continuu per a no cansar el lector. Però es pot assegurar que Fabra usa amb tota normalitat el verb *llevar* per a la segona de les dues grans accepcions indicades més amunt.

I un altre gran de la llengua, Coromines, utilitzat pels dissolvents quan els convé, va ben en la mateixa línia: sobre l’ús de *llevar* d’acord amb la que aquí anomenam la segona accepció, diu “Ús que, sense desaparèixer, s’ha debilitat bastant en el Principat, amb tendència a confondre en un mateix ús *llevar* i *treure*, tendència malaguanyada com totes les que tiren a abolir distincions lingüístiques existents, i en aquest cas veritablement deplorable; amb raó recomanava Careta «*llevar-se'l barret* o la gorra, millor que «*treure's, llevar-se la roba* o millor encara *despullar-se* més que *treure's la roba*». I continua: “Bons escriptors del català central han seguit sempre usant el verb preferible: «[...] li llevava la por» ([Pere] Coromines).” (DECLC, s.v. lleu).

Lamentablement ni els redactors ni els assessors lingüístics dels mitjans del Principat, en general, no segueixen el fil dels bons escriptors, ni dels bons lingüistes, com Fabra o Coromines, cosa que no contribueix a recobrar la integritat de la llengua ni a superar la confusió empobridora entre *llevar* i *treure*.

9 El català (no) és una llengua morta

Maria Cucurull @mariacucurull

Ara Andorra, 19/04/2018

https://www.ara.ad/opinio/catala-no-llengua-morta_0_1999600199.html

“El català és una llengua morta”. Ahir em van clavar aquesta sentència. Així, ras i curt. I mentre entomava la plantofada, crec que se’m va escapar una rialla sorneguera, perquè si realment fos així no m’haurien pogut fer aquesta asseveració en català. Tot i així, vaig pensar que és trist que avui encara hi hagi prejudicis lingüístics tan arrelats.

Cal que hi tornem? Cal recordar una vegada més totes les proeses del català per apujar una mica l'autoestima? Crec que sí. Cal. I és necessari perquè el catalanoparlant ha viscut massa repressió lingüística i això fereix i deixa senyal. La supremacia lingüística ha estat i és molt potent. La necessitat constant de classificar llengües, d'imposar i de menystenir fa que ens encongim. Com una víctima assetjada, ens sentim indefensos, poc importants i ens fem petits.

L'atac és molt més dur del que ens imaginem, sobretot perquè en gran part i durant molt temps ha estat psicològic i ha anat calant. Quantes vegades ens han fet una mirada o directament ens han dit que parlar en català a algú que se'ns dirigeix en castellà és de mala educació. Però no a la inversa. És a dir, en una conversa entre un emissor i un receptor en què els papers s'intercanvien constantment només un dels elements de la comunicació és el mal educat. I evidentment, no és descortès qui no té inquietuds per aprendre la llengua pròpia i oficial del país, sinó l'altre. Per tant, si et mantens ferm et diuen irrespectuosos i et redueixen una miqueta més.

És així com ens anem fent petits i més petits, sobretot quan ens diuen (o diem nosaltres mateixos) que el català és una llengua minoritària. Esclar... som pocs. És veritat, en nombres absoluts som menys població que els xinesos, per exemple. Ara bé, tot i que fer rànquings de llengües i valorar-les pel nombre de parlants em sembla un prejudici lingüístic, avui farem una excepció perquè la idea és apujar l'autoestima, i per tant, citarem xifres. Som-hi! De 5.000 llengües que hi ha al món, resulta que el català ocupa la posició 88. I si ho acotem a escala europea, veurem que ens situem en la novena posició. A xarxa, som la 26a llengua pel que fa al volum de pàgines. I posats a explicar les nostres grandeses, podem mencionar que de les 10 webs més visitades del món, 6 disposen de versió en català. Ah! I no oblidem la internacionalització de la llengua, hi ha 142 universitats arreu del món que imparteixen català. De debò que som minoritaris? Jo diria que més aviat ens volen 'minoritzar'.

Els danesos no es qüestionen si la seva llengua és o no és prou important, malgrat que tenen menys nombre de parlants que nosaltres. Gran part són bilingües perquè aprendre llengües suma i no resta, però intueixo que no se senten minoritaris. Si analitzem el dia a dia d'un danès corrent, veurem que parla en danès amb la seva família, amb els amics, a l'escola i socialment. La majoria també ha après l'anglès i una part important de la població, alemany. Però creieu que pensen que "el danès és una llengua morta"? Evidentment que no perquè una llengua amb què et comuniques cada dia, amb què penses, parles, somies i discuteixes és una llengua viva!

Però si danesos, grecs o txecs no tenen aquest complex, per què els catalanoparlants sí? Potser és hora d'ignorar els atacs externs a la llengua però per desacomplexar-se també cal que arraconem els prejudicis, deixem d'empetitir-nos nosaltres mateixos i comencem creure en les grans possibilitats que ens ofereix el fet de ser catalanoparlants. El català serà el que nosaltres vulguem que sigui perquè si una llengua s'usa és viva!

Vegeu també, de Maria Cucurull, [Aprendre a estimar la pluralitat](#) (*El Periòdic d'Andorra*, 14/05/2018) i [A bodes em convides](#) (*Ara Andorra*, 20/05/2018)

10 Tots els dubtes. Castellanismes d'antany i recents (Etimologia, 7)

Rudolf Ortega @Rudolf_Ortega

[Tots els dubtes. Una gramàtica del català a l'abast](#) (Barcelona: RBA La Magrana, 2014), pàg. 299-300

Castellanismes d'antany · ENCISAR

De paraules que vénen del castellà n'hi ha moltes. El contacte entre les dues llengües, la castellana i la catalana, arrenca en època medieval, sobretot al segle XV, i s'estén secularment fins als nostres dies, amb etapes de major influència vinculades a situacions políticament desiguals (diguem-ho fi). I en alguns moments aquesta influència ha sigut tan forta que inconscientment hem assimilat el terme *castellanisme* amb *barbarisme* o *incorrecció*, tot i que hi ha castellanismes admesos tal com hi ha gal·licismes, italianismes o anglicismes també admesos. Alguns castellanismes, doncs, fa força temps que són al diccionari: *llàstima*, *amo*, *burro*, *buscar*, *enfadar*, *sainet*, *gandul*, *estrella*, *ressaca*, *resar*, *pissarra*, *hisenda*, *postres*, *vacuna*, *finca*. Fins i tot és un castellanisme *encisar*, que amb aquesta sonoritat de la essa fetillera ens embruixa i ens amaga el seu origen hispànic a partir de *hechizar*.

Castellanismes recents · GUAPO

El debat sobre l'admissió dels castellanismes sempre ha estat obert, i ho està encara ara, fins al punt que alguns mots que han estat bandejats durant dècades perquè eren considerats incorreccions han estat finalment admesos. Això sempre ha generat una certa estupefacció, primer entre els lingüistes, que hem bata-

llat durant molt de temps contra paraules que resulta que un bon dia sí que es poden dir, i després entre els mateixos usuaris de la llengua, que amb raó et demanen: «Però que no havies dit que no es pot dir?». Així doncs, són admissions modernes de la normativa: *estanteria*, *entregar*, *xoriço*, *cuidar*, *inclús*, *guapo*, *xurro*, *cursileria*, *empleat*, *ranxo*, *misto*, *monyo*, *quartos*.

Influència americana · XOCOLATA

De vegades el castellà ha actuat no pas com un exportador de mots, sinó com el vehicle a través del qual hem incorporat paraules de realitats llunyanes. No va ser fins al segle XIX que Catalunya va comerciar regularment amb Amèrica, de manera que és ben probable que mots com *patata*, *tomàquet*, *xocolata*, *cacau*, *canoa*, *huracà*, *tauró*, *jaguar*, *hamaca*, *caoba*, *barbacoa*, *colibrí*, *iguana* i *xiclet* fessin el salt de les llengües ameríndies al català a través de l'espanyol. Ara les comunicacions ens han acostat a tots una mica més, i ens és més fàcil ballar *salsa*, *tango*, *samba* o *txa-txa-txa* sense intermediaris.

11 Llengua Nacional

Sumari del número 103, juny de 2018

<https://llenguanacional.cat/revistes/llengua-nacional-no-103/>

EDITORIAL. L'any Fabra

L'ASSOCIACIÓ

ESPECIAL POMPEU FABRA

Pompeu Fabra, una llengua moderna per a una nació moderna, Jordi Ginebra

Fabra, teòric del «català, dialecte», Josep Murgades

De orthoepia cathalana. Cal sotmetre la pronúncia a l'ortografia?, Joan Julià-Muné

Fabra: la llengua com a eina, Xavier Lamuela

La mort de Pompeu Fabra, David Paloma

Pompeu Fabra: alguns aspectes de la teoria de la llengua, Joan Martí

Aquell llibre de tapes vermelloses, Marcel Fité

Pompeu Fabra: llengua i pàtria, Jordi Mir

Pompeu Fabra, l'aventura de la llengua, Montse Sarret

Entrevista a Jordi Mir. Filòleg, escriptor i activista cultural, David Pagès

Activitats amb motiu de l'Any Pompeu Fabra

Publicacions amb motiu de l'Any Fabra 2018

SINTAXI

L'expressió interrogativa 'per què?', Jaume Casassas

LÈXIC

Llescar el pa, Andreu Salom

RESSENYES

Escrips sobre Fabra, de Josep Murgades, per Albert Jané

Parlants fets i drets. Una mirada des de la psicologia, de Ferran Suay, per David Vila i Ros

La nova normativa de l'Institut d'Estudis Catalans. Guia pràctica, de Jordi Ginebra i Serrabou, per Josep Ruaix

Infant dels grans, de Manuel de Pedrolo, per Pere Martí i Bertran

12 Enllaços

- ▶ Manuel Lillo, [Normalitzar la llengua des de les catacumbes valencianes](#) (sobre *L'interès per la llengua dels valencians*, de Josep Daniel Climent) (*El Temps*, 28/05/2018)
- ▶ [El diari 'Libération' afirma que el català gaudeix d'una "forta vitalitat" a la Catalunya Nord](#) (*Directe!cat*, 26/06/2018)
- ▶ [El Voluntariat per la llengua celebra 15 anys amb més de 125.000 parelles lingüístiques i milions d'hores de conversa en català](#) (Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, 25/06/2018)
- ▶ Víctor Maceda, [El català no té qui l'ensenye](#) (*El Temps*, 21/05/2018)
- ▶ David Garrido, [Llengua catalana, llengua trinxada](#) (*Diari La Veu*, 13/05/2018)
- ▶ [L'AVL distingeix Rafael Ninyoles amb la Medalla d'Honor](#) (*Diari La Veu*, 22/06/2018)
- ▶ Marc Pons, [Per què Carles III volia liquidar el català?](#) (*El Nacional*, 17/06/2018)